

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Tromsø kommune
Byutvikling
Pb 6900
9299 Tromsø

6. mai 2015

Høringsuttalelse til kommuneplanens arealdel for Tromsø 2015 – 2026

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Tromsø kommune har kommuneplanens arealdel til offentlig høring. Vi har innhentet kunnskap og formeninger fra frivillige organisasjoner i vårt nettverk og ønsker å komme med innspill.

FNF Troms ønsker først å komme med noen overordnede betraktninger, for så å komme nærmere innpå noen av de enkelte forslagene.

Premissene for planen

FNF Troms er positive til arbeidet med arealplanen. Det er avgjørende med forutsigbare og langsiktige rammer for en god planlegging til det beste for kommunenes innbyggere. Tromsø vokser og det er utfordringer knyttet til antall boliger. Det er viktig å ivareta Tromsø sine særegne kvaliteter og verdier, samtidig som en legger til rette for en realistisk boligutvikling. Det gjelder å finne en god balanse mellom grøntarealer/friluftsområder og nye boliger/næringsutvikling m.m. i tiden som kommer.

FNF Troms stiller likevel spørsmål ved planens premiss om en planlegging for 120.000 innbyggere innen 2044. I høringsutkastet heter det: «Om vi når det målet eller ikke, er ikke det viktigste, men at vi har en kommuneplan som kan håndtere en slik vekst.» Langsiktighet er viktig, men det er mange som spør seg om realismen i en så sterk økning som det her legges opp til. Målet medfører at svært mange nye arealer nå foreslås til boligutbygging, som et resultat av en rask prosess hvor medvirkningen gjerne kunne vært bedre. Når så mange områder legges ut samtidig opplever vi å møte langt flere konfliktfulle områder enn det som synes nødvendig. Per i dag er det allerede regulert mange områder til boligutbygging som ikke er tatt i bruk. Etter hva FNF Troms kjenner til har Tromsø kommune ferdigregulerte arealer til opp mot 17000 boenheter. Dette tyder på at vi allerede har en arealplan som nettopp kan håndtere vekst i lang tid framover. FNF Troms mener det er uheldig at nye og mer konfliktfulle områder foreslås inn som erstatning.

Dersom nye arealer vedtas til boligformål, mener FNF Troms det er avgjørende med klare rekkefølgebestemmelser for utbygging. Det er viktig å starte med de minst konfliktfulle områdene,

FNF Troms, c/o Bioforsk Nord Holt, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftorganisasjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

og å ikke bygge for mange steder samtidig. En må unngå å unødige punktere for mange grønne lommer.

Den foreslåtte veksten og arealbruken stiller også krav til transport, vei, infrastruktur, skoleplasser, barnehager m.m. Noe av dette er ivare tatt, men det ser fremdeles ut til å være klare utfordringer knyttet til denne tematikken. Et annet moment som er verdt å merke seg er at ambisjonene ikke ser ut til å bli fulgt opp i den økonomiske planen til kommunen.

Fortetting

FNF Troms er positive til en fortetting og knutepunktstrategi. Ved god gjennomføring vil dette bidra positivt i et miljøperspektiv. Aktiv transport blir en kjerne i denne strategien og offensiv satsing på gang- og sykkelvei, samt offentlig transport er nødvendig. Fortetting må derimot ikke skje for enhver pris. Avgjørende moment for bolyst, folkehelse, trivsel, m.m. er ivaretagelse av grøntområder, naturlig fjære, grønne korridorer, stier og snarveier, bekker m.m. Alle bør sikres kort gåavstand til stier, fjære eller sammenhengene løypenett. Det er også avgjørende at alle skoler og barnehager har attraktive grøntområder i gangavstand. Tilrettelegging for både aktiv transport og gode friluftsområder vil løfte folkehelsen, både samfunnsmessig så vel som på personnivå.

Markagrense

Tromsømarka er av uvurderlig verdi for befolkningen. Tromsømarkaprojektet er en suksess og gode erfaringer tas med til videreutvikling av grøntområder på fastlandet og Kvaløysletta. Det er positivt at markas verdi understrekes i arealplanen, men vi ser også at større deler foreslås tatt ut. En bit for bit nedbygging av Tromsømarka vil kunne medføre negative konsekvenser for friluftsliv, bolyst, folkehelse m.m. En bør i høyeste grad prioritere hardt for å ivareta markagrensa. En positiv målsetning bør være å holde markaarealet konstant, om ikke også få til en økning. Dersom noe areal må bortfalle i et område, bør et annet markaområde inkluderes. Vi anbefaler også at markagrensa utvides i nordvest på Tromsøya for å ivareta Hamnafjæra som er av stor verdi for både natur og friluftsliv. Tromsømarka er ikke juridisk bindende i samme grad som Oslomarka, som er definert ved lov, men vi ser gjerne at Tromsømarka får enda sterkere rettigheter enn i dag.

Blå- og grøntstrukturplan

Det heter i planen at «blågrønne arealer som bekker, vann med tilgrensende vegetasjonssone skal ivaretas». Dette er gledelig. Vi savner likevel et overordnet kunnskapsgrunnlag i denne sammenheng som letter arbeidet med å planlegge og gjennomføre intensjonen. Det finnes flere «grønne-dokument/kart» og godt arbeid på området, men en overordnet blå- og grøntstrukturplan vil kunne være av stor betydning og sikre et grundigere kunnskapsgrunnlag til arbeidet med arealdelen. En gjennomføringsmodell kan være:

Trinn 1 Kartlegge naturtyper, kulturlandskap, stier og løyper, gamle ferdselsveier i fjellet, strender, verdifulle trær, steingjerder, steinstikkrenner, bekker, sommerfjøs m.m. og sette det i system.

Trinn 2 Analysere og dra sammen blå- og grønnstruktur – brutt ned på bydelsnivå

Trinn 3 Prioritere og sikre hver bydel stier, løyper, parker, tilgang på fjæra og rennende elver/bekker i gangavstand til alle

FNF Troms minner om at stier har dårlig rettsvern i Norge, men at verdien av dem i et byutviklingsperspektiv er svært stor. Vi oppfordrer sterkt til at stiene tillegges stor vekt gjennom arealplanen.

Friluftslivets år kommune

FNF Troms finner det gledelig at Tromsø kommune har vedtatt å bli en «Friluftslivets år-kommune» i 2015. Ambisjonen om å bli «årets Friluftslivets år-kommune» er også prisverdig. FNF

Troms minner om at vedtaket forplikter til å «vektlegge hensyn til friluftsliv i kommunens planarbeid». FNF Troms anbefaler at hensynet til friluftsliv bør gjennomsyre arealplanen i større grad enn hva som foreligger i høringsdokumentet. Gjennom ivaretagelse av gode arealer sikrer man økt varig deltakelse i friluftsliv; et hovedmål i Friluftslivets år 2015.

OMRÅDER I PLANEN

FNF Troms viser til viktigheten av å bevare grøntareal, fjære- og friluftsområder i Tromsø, og ønsker å komme med kommentarer til utvalgte områder i planen.

Nr. 72 Holt Arboretet

Holt og Arboretet har store verdier for Tromsø. Holt har et mangfold av verdier knyttet til landbruk, forskning, læringsarena, kulturlandskap, lokal mat, matjord, friluftsliv, historie m.m. Holt områdene representerer ikke bare kortreist mat (i form av forskningen på denne), men også kortreist friluftsliv. Dette området er av stor verdi for friluftslivet da det er med på å utgjøre mangfoldet av friluftsområder på Tromsøya. Aksen med lysløypa på toppen av øya er kjempeviktig, men også områder med andre kvaliteter er viktige å bevare. På Holt er områdene åpne, en får god utsikt, kontakt med kulturen og en svært viktig levevei – landbruket. Interaksjonen mellom landbruksforskning, urban dyrking, gårdsaktiviteter og friluftsliv står tett. Holt-området er unikt for å fremme dette samspillet.

Holt inkluderer også 4H Læringstun som har en sentral og viktig rolle med tanke på aktiviteten og utviklingen av området. Allerede i dag utfyller de en viktig rolle for å tilby barnehage- og skolebarn, samt byens befolkning, nærhet og kunnskap om dyr og landbruk. Det finnes store visjoner og planer for hvordan dette kan utvikles videre for å nå enda flere av Tromsøs innbyggere. Holt er også inkludert i Tromsømarka, og det er konkrete planer om videreutvikling av området, med både skilting/merking, klatrejungel, digital læringssti m.m., for å gjøre området enda mer tilgjengelig for allmennheten. FNF viser til uttalelsen fra Frisk Pust Tromsø for nærmere info om Holt og læringstunet.

Arboretet tilhører også Holt-eiendommen, det utgjør et svært mye brukt friluftsområdet og er innlemmet i markagrensa. Kombinasjonen med åpne flater, varierte treslag, et stort nettverk av stier, samt sin umiddelbare tilknytning til lysløypa og Bak-Olsen gjør at området har stor verdi. Hva gjelder skjøtsel av de ulike treslagene i Arboretet finnes det potensiale, det samme hva gjelder bedre skilting/informasjon, men dette kan videreutvikles og kombineres med ivaretagelse av grøntområdet. Mange barnehager og skoler benytter området, så vel som privatpersoner, og området refereres også til som eventyrskogen. En god buffer for løysløypa mot boligbygging er viktig, da en ser at naturopplevelsen blir endret når løypa går så nært bebyggelsen som den delvis gjør sør på øya.

FNF Troms finner forslaget om boligbygging på Holt og Arboretet særlig konfliktfull og anbefaler at de ikke inkluderes videre i arealplanen.

Nr. 27 Nordheim

Nordheim ligger i nær tilknytning til Holteiendommen. Ved en eventuell utbygging er det viktig å bevare stien som går opp mellom Holt-jordene og det foreslåtte boligfeltet. Dette er en viktig innfallsåre til marka. Vi foreslår også å trekke den øvre grensen for feltet lengere ned slik at det opprettholdes en større buffersone til lysløypa og stiene i øvre del. Dette vil også være formålstjenlig for barnehagen som planlegges i dette naturområdet.

Nr. 28 Gbnr 118-145 Åkre

Bygningsmassen på dette området er per i dag i forfall etter mange år med aktiviteter som ikke er tilpasset denne flotte lokaliteten. Området fremstår derfor ikke som særlig innbydende. Arealmessig preges det av en asfaltplass som til dels ligger på steinfylling. Med unntak av et lite stykke naturlig fjære i sør, er det steinfylling i hele strandsonen. Dersom det åpnes for bygging vil det være nødvendig å legge bedre til rette for, og ivareta de allmenne interessene i fjæresonen. Det må heller ikke bygges så tett inntil at eventuelle tilretteleggingstiltak for tilgjengeliggjøring av strandsonen opplevs som privat område. Tromsø Seilforening (TSF) har fått lov av grunneier til å drive seilспорт og seilaktiviteter for barn og unge på asfaltplassen, og med naturfjæra som korridor mellom sjø og land. Dette er en utmerket kombinasjon og det bedrives en rekke aktiviteter. Tromsø kommune bidrar også noe til aktivitetene på miljøsidan. Området brukes i tillegg en del av turgåere til vandring langs strandsonen. Tromsø Seilforening må tas aktivt med i utformingen av området. FNF Troms viser til eget innspill fra TSF for mer utdypende opplysninger.

Nr. 34 Gbnr 115-113 Hamnafjæra

Hamna fjæra har meget stor verdi, både som friluftareal, naturtype og naturlig fjæreamråde. Både på Tromsøya, fastlandet og Kvaløya er det knapphet på attraktivt og tilgjengelig fjæreamål. I dag pågår det blant annet en nedbygging av hele fjærestrekninger nord på Tromsøya og i Kroken Sør. Naturlig fjære som naturtype på Tromsøya, er «kristisk truet» og av stor verdi. Å slå ring rundt de gjenværende fjærestrekninger er svært viktig både for fauna og friluftsliv.

Hamnafjæra innehar store kvaliteter som FNF Troms mener bør ivaretas for allmennheten. Fjæra brukes veldig mye av bydelens befolkning, av barnehager, skole, samt organiserte lag og foreninger. Blant annet har Barnas Turlag et naust med kajaker som brukes aktivt. Fjæra er også et viktig friareal for lek og oppdagelse. Fjærebeltet, mellom vannkanten og veien, hvor det foreslås boligutbygging er ikke mer enn ca 60 meter bredt, og en utbygging vil fort føre til at området føles mer privat, selv om en likevel kan bevege seg fritt i fjæra. Når mengden av naturlig fjære på Tromsøya er så knapp som i dag, stiger området ytterligere i verdi. Det er positivt at bebyggelsen er trukket lengre opp en det opprinnelige forslaget. Vi ser likevel ikke nytten i noen få nye hus i strandsonen som ligger i et så verdifullt område. Som nevnt tidligere ville det være positivt å inkludere Hamnafjæra som en del av Tromsømarka.

Nr. 70 Kvaløysletta, Slettatorget, Selnes

Dette store, grønne området ut mot Sandnessundet er av meget høy verdi. Dette gjelder for friluftsliv, landbruk, jordvern, kulturlandskap, fugleliv m.m. Kulturlandskapet har høy verdi, og tilgangen på attraktiv fjæresone for allmennheten i Tromsø er allerede knapp. Området er solrikt, tidlig bart om våren, har god jord, fint terreng som passer alle, lett tilgjengelig med offentlig/aktiv transport og lavterskel. Det er mange som tar til ordet for at dette flotte landskapet bør bevares og utvikles som framtidens grønne kystpark. FNF Troms mener det er avgjørende å ivareta fjæreamrådet og utbyggingsforslaget er svært konfliktfullt. Tanken om å tilrettelegge for allmennheten med en sti langs fjæra er bra. Dette kan man også få til uten en utbygging, gjennom en aktiv utvikling og tilrettelegging av området. Dersom noen av arealene blir regulert til utbygging mener FNF Troms det er svært viktig at boligarealet trekkes lengre opp mot veien enn det som er avsatt på kartet i arealforslaget. Her går boligområdene langt ned mot fjæra og bufferen blir liten. Dersom man tilrettelegger med sti er målet at folk ikke bare må gå forbi, men at de kan sette seg ned, fyre bål, ta puser osv, uten å føle at de forstyrrer de potensielle beboerne.

Nr. 58 Ringveien Håpet

Området som er foreslått på Ringveien Håpet har åpenbare konflikter for friluftsliv knyttet til at det medfører en betydelig reduksjon av markagrensa. Området er mye brukt av befolkningen i bydelen, samt av skole og barnehage. Området har stier, gapahuker og tilrettelegginger som vil gå tapt

dersom det foreslåtte området bygges ut. En annen verdi er at området innebefatter deler av «Hundeløypa», som er populær i skigåingsøyemed. Området i underkant er regulert til næringsvirksomhet og tilgangen til marka vil bli mindre lavterskel enn det som er tilfellet i dag. FNF Troms stiller seg kritisk til denne bruken av marka. Dersom det likevel bygges ut ser vi at tilsvarende arealer tilfaller marka andre steder.

Fastlandet – fra Tromsdalen og sørover

FNF Troms ønsker å påpeke at det er særlig viktig å sette av attraktive blå- og grønne arealer fra Tromsdalen og sørover på fastlandet. Dette området har visse utfordringer med at strandsonen ikke er tilgjengelig, da den er avskåret med E8. Sistnevnte utgjør hovedinnsfartsåra til Tromsø by med stor økning av trailertrafikk og stadig mer biltrafikk (flere boligfelt sørover), den går gjennom flere bydeler og medfører blant annet støy, støv, vibrasjoner og fungerer som en barriere mot sjøen og strandområdene. Dette gir visse utfordringer også da mye av adkomsten opp til fjellet er forholdsvis bratt og ikke nødvendigvis egnet for alle. Deler av området utvikles på en positiv måte gjennom Fløya-prosjektet, ivaretatt av Tromsø kommune og Ishavskysten friluftsråd. Andre områder ser vi med fordel kunne hatt flere grønne lommer, parker, lavterskelløyper, og at jordene og kulturlandskapet kan ivaretas som en del av identiteten og kvaliteten til området. Det etterspørres en plan for å ivareta disse kvalitetene i det relativt smale beltet mellom fjellkanten og E8.

Nr. 77 Hungeren boligfelt

FNF Troms støtter byutvikling sin vurdering av områdets store verdi for friluftsliv og landskap. Landskapet vil få en vesentlig endring både i form av at boligbebyggelsen trekkes høyere opp mot Fløya, samt de nye sikringsvollene for skred. Området er svært mye brukt friluftsområde, både av lokale, regionale, så vel som av turister – også på vei opp mot Fløya. Skole og barnehage er også ivrige brukere av området.

Nr. 56 Solstrandveiene

Forslaget går ut på å bygge ned et jorde / landbruksareal som inneholder verdifull matjord, samt at det er klassifisert som et spesielt verdifullt landskap. Området ligger i umiddelbar tilknytning til et særegent kulturlandskap med låve, håndmurer, stikkrenner og mye historie. Stedet er utgangspunktet for det populære Kaldslettstien som Ishavskysten friluftsråd har tilrettelagt på en meget god måte. Det intakte kultur- og landbrukslandskapet i starten utgjør en viktig del av helhetsopplevelsen og vil være viktig å bevare. Vi viser til Ishavskysten friluftsråds uttalelse for nærmere beskrivelse av området.

Naturmangfold

På s. 55 står det: «Det bør være et mål at kommunen fremover legger økende vekt på forvaltning av naturmangfoldet gjennom bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i arealplanlegging og -forvaltning.» FNF Troms mener det er en selvfølge at Tromsø kommune legger vekt på forvaltningen av naturmangfoldet og nml-prinsipper. Vi anbefaler at setningen endres til «Kommunen skal fremover legge økende vekt...». Det står også at «det bør legges vekt på å få kartlagt det biologiske mangfoldet i kommunen på tilfredsstillende vis, med fokus på områder der endring av arealformål er aktuelt, samt i kystnære områder generelt.» Det er positivt at kartlegginger av biologisk mangfold er ønskelig. Vi anbefaler likevel at kartleggingen gjøres grundig og helhetlig, ikke kun begrenset til der vi i dag vet at det er aktuelt med endring av arealformål. En grundig kartlegging vil føre til besparelser og mindre konflikter i det lange løp.

9.3 Skuterløype – Breivikeidet

Natur- og friluftsansjonene registrer at det er foreslått skuterløype på Breivikeidet. Vi savner medvirkning i denne prosessen og minner om at god medvirkning er en forutsetning for å unngå

konfliktfulle løypevalg. FNF Troms anbefaler Tromsø kommune å være restriktive hva angår snøskuterløyper og invitere tidlig til samarbeid.

Vi tar gjerne mot henvendelser fra kommunen i saker og områder som berører våre medlemmers interesser.

FNF Troms ønsker Tromsø kommune lykke til med å ferdigstille kommuneplanens arealdel og har tillit til at natur- og friluftsinnteresser blir ivare tatt i videre saksgang.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune